

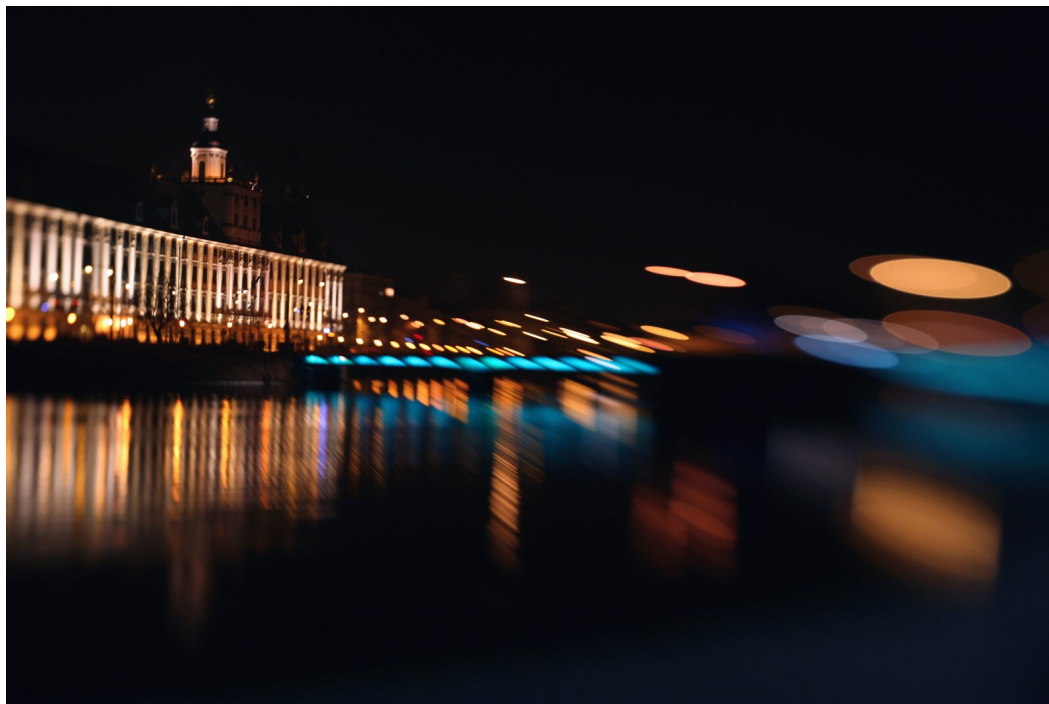


Moje miasto

Bibliografia:

- Źródło: *Stare miasto*, [w:] Konstanty Ildefons Gałczyński, *Warszawski wiatr: strofy o Warszawie*, Warszawa 1996.
- Źródło: Marek Gaszyński, Czesław Niemen, *Sen o Warszawie*, 1966, płyta winylowa, Polskie Nagrania, dostępny w internecie:
https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Sen_o_Warszawie/tekst [dostęp 28.08.2021].

Moje miasto



Uniwersytet Wrocławski

Źródło: Małgorzata Skibińska, fotografia barwna.

Miasto przyciąga, gdyż promuje aktualne trendy dominujące w społeczeństwie. Wabi ofertą kin, teatrów, galerii. Można je uznać za przestrzeń rozpoznawaną, ale jednocześnie anonimową. Wiedzie bowiem przechodniów wysprzątanych traktami reprezentacyjnych ulic i niepokoju wyglądem ciemnych zakamarków. Kusi pięknem parków i egzotyką ogrodów zoologicznych, ale też przeraża truchtem szczurzych łap w pobliżu śmietników.

Które miasto uważasz za interesujące? Co zachwyca cię w miejskiej przestrzeni, a co od niej odstrasza?

Polecenie 1

Wynotuj nazwy twoich trzech ulubionych miast. Przy każdej z nich dopisz ważne, ciekawe, wyjątkowe miejsce, z którym ta miejscowość ci się kojarzy.

Kiedyś i teraz Warszawy



Motyw ze starej Warszawy

Źródło: Władysław Skoczylas, *Motyw ze starej Warszawy*, 1930, drzeworyt, domena publiczna.

” Konstanty Ildefons Gałczyński

Stare miasto

Jest w Warszawie Stare Miasto,
gdzie od rana [kielnia](#) stuka,
Stare Miasto – tak się zowie,
a po warszawsku – Starówka.

Gdy przyjedziesz na wycieczkę
do Warszawy, mój kolego,
wybierz się na Stare Miasto,
tuż nad Wisłą, niedaleko.

Zobaczysz, jak słońce błyszczy
na wieżyczkach, na dachówkach.
Kiedyś mury te wróg zniszczył;
lecz znów stoją. Jest Starówka!

Znów po Rynku Staromiejskim
strojne w pozłociste blaski
spaceruje sobie stadko
srebrnych gołębi warszawskich.

A od samego świtania,
ledwo słońce się ukaże,
na wysokich rusztowaniach
[freski](#) malują malarze.

I na ścianach kamieniczek
powstają pod pędzlem wartkim
różne piękne malowidła:
skrzypce, śpiewające ptaki,

owoce, z liści [girlandy](#),
księżyc, co się z nieba zwiesza...
Bo piękna była Starówka,
a będzie jeszcze piękniejsza.

1953 rok

Źródło: *Stare miasto*, [w:] Konstanty Ildefons Gałczyński, *Warszawski wiatr: strofy o Warszawie*, Warszawa 1996.

Ćwiczenie 1

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Po zapoznaniu się z treścią wiersza odpowiedz na następujące pytania i wykonaj polecenia:

Ćwiczenie 2

Określ, kim jest podmiot liryczny.

Ćwiczenie 3

Połącz podane niżej określenia w pary o przeciwstawnych znaczeniach, np. piękne – brzydkie.

zniszczone ulice	odbudowa
wojna	piękne, zdobione ornamentami kamienice
„mury te wróg zniszczył”	beztroskie spacery i błogi spokój
chaos	ład
destrukcja	bezpieczeństwo
smutek	pokój
zgliszcza	„piękna Starówka”
śmierć	nowoczesne arterie komunikacyjne
strach	radość
naloty i bombardowania	tętniąca życiem metropolia

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Zwróć uwagę na datę powstania utworu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.

Odszukaj w tekście wiersza fragmenty, które pomogą ci odpowiedzieć na pytanie: Co w tym czasie działo się w Warszawie?

Ćwiczenie 5

Nazwij postawę podmiotu lirycznego w wierszu wobec przemian zachodzących w Warszawie.

Ćwiczenie 6

Zastanów się, do czego podmiot liryczny pragnie nakłonić czytelnika? Odpowiedz, wykorzystując cytaty z wiersza.

Ćwiczenie 7

Zaznacz określenia dotyczące Warszawy:

☐ gród nad Wisłą

☐ gród Kraka

☐ syreni gród

☐ gród Neptuna

☐ gród Przemysława

☐ gród Kopernika

☐ gród podwawelski

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 8

W dostępnych źródłach wyszukaj zdjęcia współczesnej Warszawy lub wpisz w wyszukiwarkę hasło 'wirtualny spacer po Warszawie' i zwiedź Starówkę, nie wychodząc z domu. Opisz wygląd rynku. Wymień, co zwraca twoją uwagę?

Ćwiczenie 9

Wyjaśnij termin 'rynek miejski', a następnie określ jego funkcje. Skorzystaj z dostępnych źródeł informacji.

Ćwiczenie 10

Wykorzystaj dostępne ci źródła informacji i wskaż starożytne korzenie współczesnej funkcji rynku w mieście.

Polecenie 2

Przyjrzyj się uważnie zamieszczonemu poniżej planowi Rynku Starego Miasta w Warszawie. Następnie w dowolnych źródłach odszukaj plan Starówki jednego z twoich ulubionych miast. Porównaj je ze sobą. Wskaż zauważone różnice.



Plan Warszawy (Stare Miasto)

Źródło: OpenStreetMap, licencja: CC BY-SA 2.0.

Sen o Warszawie



Polecenie 3

Przeczytaj tekst piosenki *Sen o Warszawie* lub wyszukaj w dostępnych źródłach i wysłuchaj utworu w wykonaniu Czesława Niemena.

” Marek Gaszyński

Sen o Warszawie

Mam, tak samo jak ty,
Miasto moje, a w nim:
Najpiękniejszy mój świat,
Najpiękniejsze dni,
Zostawiłem tam kolorowe sny.

Kiedyś zatrzymam czas
I na skrzydłach jak ptak
Będę leciał co sił
Tam, gdzie moje sny
I warszawskie kolorowe dni.

Gdybyś ujrzeć chciał nadwiślański świt,
Już dziś wyruszaj ze mną tam.
Zobaczysz, jak przywita pięknie nas
Warszawski dzień.

Mam, tak samo jak ty,
Miasto moje, a w nim:
Najpiękniejszy mój świat,
Najpiękniejsze dni,
Zostawiłem tam kolorowe sny.

Gdybyś ujrzeć chciał nadwiślański świt,
Już dziś wyruszaj ze mną tam.
Zobaczysz, jak przywita pięknie nas
Warszawski dzień /×2
Warszawski dzień, warszawski dzień.

Źródło: Marek Gaszyński, Czesław Niemen, *Sen o Warszawie*, 1966, płyta winylowa, Polskie Nagrania, dostępny w internecie: https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Sen_o_Warszawie/tekst [dostęp 28.08.2021].

Ćwiczenie 11

Scharakteryzuj podmiot liryczny utworu *Sen o Warszawie*.

Ćwiczenie 12

Napisz własnymi słowami, z jakim przekazem podmiot liryczny zwraca się do adresata.

Ćwiczenie 13

Zaznacz uczucia jakie w osobie mówiącej wywołuje stolica.

☐ smutek

☐ euforia

☐ szczęście

☐ przerażenie

☐ radość

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 14

Wypisz z tekstu trzy różne środki stylistyczne i wyjaśnij, jakie funkcje pełnią w piosence.

Ćwiczenie 15

Wyrazy związane ze słowem **sen** dopasuj do odpowiednich kategorii:

SYNONIMY

ANTONIMY

WYRAZY POKREWNE

ułuda

wyśnić

sennik

marzenie

iluzja

śnić

jawa

senny

czuwanie

przyśnić

rzeczywistość

drzemka

fantazja

świadomość

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 16

Wyszukaj w dostępnych źródłach informację na temat określenia 'mała ojczyzna'.

Ćwiczenie 17

Warszawa jawi się w utworze jako mała ojczyzna, kraj lat dziecińczych. Uzasadnij to stwierdzenie, posługując się cytataми z tekstu.

Ćwiczenie 18

Porównaj wiersz Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego *Stare Miasto* z piosenką *Sen o Warszawie*. Wskaż podobieństwa w sposobie ukazywania obrazu miasta. O jakich [aspektach](#) życia w stolicy nie ma mowy w obu tekstach?

Definicja: idealizacja

nadanie miejscu (przedmiotom, osobom) cech idealnych, upiększanie stanu rzeczywistego

Ćwiczenie 19

Czy twoim zdaniem obrazy Warszawy ukazane w wierszu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego *Stare Miasto* i piosence *Sen o Warszawie* zostały wyidealizowane? Uzasadnij swoje stanowisko.

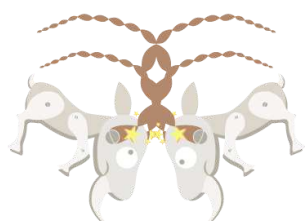
Ciekawostka

Szczególna troska o swoją **małą ojczyznę**, silne przywiązanie do własnej miejscowości lub regionu, aktywne włączanie się w sprawy dotyczące ich rozwoju, uczestnictwo w życiu kulturalnym, angażowanie się w promowanie nazywamy **patriotyzmem lokalnym**.

Zadaniowo

Polecenie 4

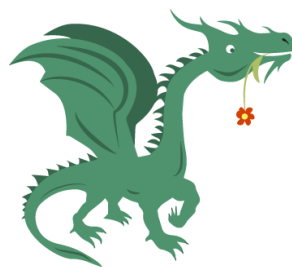
Wiele polskich miast/miejscowości posiada symbole, które są ich wyróżnikami na tle innych miejsc w kraju. Dopasuj poniższe symbole do odpowiednich miast.



Kraków



Poznań



Grójec



Toruń

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 5

Przygotuj scenkę dramatową pt. *Ludzie na ulicy*. W swoim wystąpieniu zaprezentuj różnorodność ludzkich zachowań.

Polecenie 6

Weź udział w klasowej dramie. Pracując w grupach, posłużcie się techniką stop-klatki. Wejdźcie w role przypadkowych przechodniów. Zastygnijcie w bezruchu, by zobrazować określoną (wybraną przez was) scenę, która mogłaby się zdarzyć na ulicy. Obserwatorzy (pozostała część klasy) będą mieć za zadanie nadać tytuły oglądanym stop-klatkom.

Polecenie 7

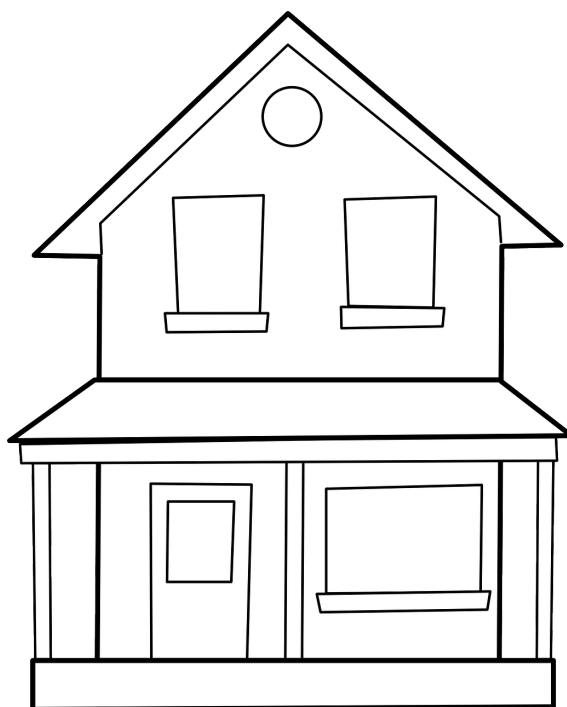
Opisz swoją małą ojczyznę - miejscowość, w której mieszkasz. Stwórz projekt portfolio, w którym znajdą się, np. wywiad, fotoreportaż, list-wspomnienie.

Polecenie 8

Stwórz folder reklamowy miejscowości (dużego miasta, miasteczka, wsi), w której mieszkasz.

Polecenie 9

Wykorzystaj poniższy szablon i zaprojektuj własne zdobnictwo budynku, który mógłby stać w twojej miejscowości.



Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.